

Det, der bliver.

Herrens Ord bliver evindeligt.
(1. Pet. 1. 24.)

ER DU TRÆL ELLER FRI?

I skulle erkende Sandheden, og Sandheden skal frigøre eder (Joh. 8, 32).
Disse Ord siger Jesus til nogle Jøder, om hvem Apostelen Johannes siger, at de var komne til Tro paa Jesus.
Hvorledes disse Jøders Discipelforhold til Jesus var, det kan vi skønne af det, som Jesus siger til dem lige forud for det anførte Ord: „Dersom I bliver i mit Ord, ere I sandelig mine Disciple.“

De var komne til Tro paa Jesus af Nazareth som Messias, men vilde de blive i hans Ord, saa de i Sandhed blev hans Disciple og lærte af ham? Saa de kom til fuldere Erkendelse af ham?

Det glædede sikkert Frelseren, at disse Jøder var komne til Tro paa ham. Men Jesus gennemskuede dem; han vil hjælpe dem til Erkendelse af Sandheden, først og fremmest af dem selv.

Derfor leder han deres Tanke hen paa Frihed, paa at „frigøres.“ Det falder dem straks for Brøstet. De frigøres! De havde jo aldrig været nogens Trælle; de var fribaarne Sønner af Abraham. Det var deres Gæreb om Frihed.

Uden at skænke dette Folkebegreb om Frihed og Trældom nogen Opmærksomhed leder Jesus deres Opmærksomhed hen paa et andet Begreb om Frihed og Trældom, idet han siger: „Den, som gør Synd, er Syndens Træl.“

Det ramte sikkert et ømt Sted. De var sig nok bevidste, at de havde syndet i mangt og meget, og ellers viste Jesus dem en Hovedsynd: de havde søgt at slaa ham ihjel.

Hvad disse Mennesker særlig manglede var Erkendelse af Sandheden; de trængte til at blive hos Jesus, blive i hans Ord, for dybere at erkende Sandheden baade i eders eget Liv og Sandheden i ham, de var komne til Tro paa.

Det er en formildende Omstændighed, at et Menneske synder af Uvidenhed. Jesus bad for sine Fjender: „Fader! forlad dem; thi de vide ikke, hvad de gøre.“ Og Paulus skriver: „Havde de erkendt den (Visdommen fra Gud), havde de ikke korsfæstet Herlighedens Herre.“ Men lige sikkert fører Synden til Fordævelse. Naar der gives os Anledning til at erkende Sandheden, saa gives der ingen Undskyldning for at forblive vankundig eller uvidende.

Lignende med Trældom. Det gaar igennem Folkene og Verdens Historie, at Vankundighed og Trældom er Følgesvendte. Sandheds Erkendelse avler derimod Frihed.

Kommer et Menneske til rigtig at erkende den Sandhed, at det er skabt i Guds Billede til Samfund med Gud, hvor bliver det ham da stygt at gøre Gud imod og herligt at forsøge at ligne ham.

Kommer det til at erkende, at Løven er god og den er urokkelig, hvor føles da Synden som fordømmelig! Men kommer det saa videre til at erkende den Sandhed, at Guds Søn er blevet Menneske for at leve og dø og sejre over alt ondt for at frelse os Syndere — saa frigøres et saadant Menneske fra Syndens Byrde. Men saa faar det ogsaa Kraft til at sprænge Trællebaandene, saa det ikke længere bliver Syndens Træl. Er du saa Træl eller fri?

„ST. MARKUS-BIBELEN.“
Af H. P. Hansen.

I.
Den gamle Dagestad, Adriatthavets Dronning, Venedig, har frembragt mange Bibeludgaver.

I Aaret 1469 holdt Bogtrykkerkunsten sit Indtog i Byen og allerede to Aar efter udsendte den Bibbia Volgare Historiate, d. v. s. Bibelen i den vulgare Tunge, den hele Bibel i to Folio-bind, oversat fra Vulgate til Italiensk af Nicolaus de Malermi, en Cistercienermunk fra Venedig.

Et Par Maaneder senere udkom en anden Udgave af Bibelen, ligeledes i Folkesproget, kaldet Bibbia Sacra Volgare. Titelbladet bærer intet Navn, og Oversætteren er ukendt. Denne Bibel er ogsaa i to store Bind, særlig smukt trykt og prydet med haandmalede Begyndelsesbogstaver.

En af de første Bøger, Venedig lod trykke, og sikkerlig den første Bog af Betydning var den hellige Skrift, tilmed paa Folkets Sprog. Byen fejrede den ny Kunst, hvori den skulde vinde verdensvid Berømmelse, med Trykningen af Bibelen paa et Sprog, det almene Folk kunde forstaa.

I de følgende Aar hævdede Venedig sig til et af Europas største Bogtrykkerbyer, der syssel-satte flere Sættere end alle Italiens øvrige Byer tilsammen, og Bibelen indtog tildes den første Plads blandt de Bøger, der udgik fra deres Presser, ialt 26 Ud-gaver af den hele Bibel foruden mange enkelte bibelske Skrifter, udgivet af ti forskellige velkendte Bogtrykkere, altsaa omtrent en ny Ud-gave hvert Aar, før Aarhundredet randt ud.

Det fremgaar af en Bemærkning, der er bevaret, at en Ud-gave, der bestod af 930 Kopier, kostede 430 Guddukater, det vil i vore Penge sige et Par Dollars for Stykket. Mod Slutningen af Aarhundredet blev der ogsaa trykt Bibler i mindre Format, baade Oktav og Kvart, til saa billige Priser, at man næsten kan sige, det var muligt for alle at komme i Besiddelse af Bibelen.

I det følgende Aarhundred blev der trykt 63 Ud-gaver af den hele Bibel paa Italiensk, Latin, Græsk, Hebraisk, Kaldæisk og endnu flere Sprog og i alle Former og Størrelser fra Folio til det mindste Vestelommeformat. En enkelt Ud-gave i det italienske Sprog af Antonio Bru-cioli udgiver sig for at være oversat fra Grundsprogene.

I de følgende Aarhundred er der en paafaldende Nedgang i Tallet af ny Ud-gaver, kun 28 i det syttende, 16 i de attende og blot 9 i det nittende Aarhundred, en Virkning af Romerkirkens Forbud mod Lægfolkets Læsning af Bibelen.

Mærkeligt nok er kun faa af de mange Bibeludgaver, der er ud-gaaet fra Venedig, i Behold, tilbage er kun Beretningen om den Kendsgerning, at de engang har eksisteret. Venedig opbevarer et Eksemplar af den første, den saakaldte Malerbibel, der nu er lige saa kostbar som sjældne.

Men længe før 1471 frembragte Venedig en Bibel, som den endnu besidder, og fra hvilken den aldrig vil lade sig skille. Det er en stor illumineret Bog, som det tog Byen Aarhundreder at fremstille. Dens Tekst er af særlig Interesse, fordi det en Vetus Itala, den gamle italienske Version, den ældste latinske Oversættelse af de hellige Skrifter, vi besidder, og som maaske kan føres tilbage til Slutningen af det første og Begyndelsen af det andet Aarhundred, en Tekst, der blev holdt i Brug til Slutningen af det fjerde Aarhundred, da Kirkefaderen Hieronymus foretog en Revision af den.

I den gamle Pagt af denne Venedigbibel er Citaterne direkte fra Vetus Itala, for Ny Testaments Vedkommende er de formede i Heksametere, der rimer aad i Midten og i Enden af Linjerne.

Naar det erindres, at Ud-givelsen af denne Bibel varede hele tre Aarhundred, fra det 11. til det 13. Aarhundred, er det ikke at undres over, at der er

anvendt en Række forskellige Typer. Og da Bladenes Tal er stærkt begrænset og Teksten kun fremtræder som Forklaring til Illustrationerne, har der fundet en stærk Forkortning Sted.

Det er her dog ikke saa meget Teksten som Illustrationerne, vi vil hævde Opmærksomheden ved, da de i en Tid, da de færreste kunde læse, og den hellige Skrift kun forelaa i Manuskript, udgjorde Venedigernes sande Biblia Pauperum.

I det femte Aarhundred gav Nilus det Raad: Fyld alle det hellige Gudshuses Vægge med Billeder fra den gamle og den nye Pægt, udført af en øvet Kunstner, saa alle de, der er ude af Stand til at læse de hellige Skrifter, ved at se paa Malerierne, maa mindes de Mænds Mod, som tjente den sande Gud, og opmunstres til at efterligne deres heroiske Daad.

Og et Aarhundred før sagde Biskop Gregor af Nyssa, at selv Kirkegulvet (der ofte var udført i Marmormosaik), burde indeholde symbolsk Undervisning for Folket.

Der er den Mærkelighed ved Illustrationerne i vor gamle Venedigbibel, at de for gamle Testaments Vedkommende saa godt som er identiske i Tegning med de Miniaturmalerier, der prydede et gammelt Bibelhaandskrift, kendt under Navn af Codex Cottonianus. Dette Haandskrift blev bragt til England fra Filippi af to græske Biskopper, der gav det til Kong Henrik den Ottende og fortalte, at det mentes at have tilhørt Kirkefaderen Origenes, hvad der vilde føre dets Alder tilbage til Begyndelsen af det 3. Aarhundred. Det er maaske nok skrevet noget senere, men det er i alle Tilfælde det ældste og mest korrekte Manuskript af Septuaginta, der findes. Det er vel kendt, at det kostelige Haandskrift af Dronning Elisabeth blev givet til hendes Lærer i Græsk, Sir John Fortescue, Denne afhændede det til Robert Cotton, hvorfra det kom i Arundelfamiliens Besiddelse for om- sidder at have i det Cottonske Bibliotek i Westminster. Da dette berømte Bibliotek brændte 1731, var det kun Brudstykker, der reddedes af det kostbare Haandskrift, og disse bevares nu i Britisk Museum.

(Sluttes i næste Nr.)

MAALET OG MISSIONEN.

Olfert Ricards Prædikener.

Alle Helgens Dag.

(Matth. Evang. 5, 13—16).

„Den Stad, som ligger paa et Blik. Eller er det os, som sæn- Ak men ofte er det dog, som om den skjuler sig for vore Øjne. Thi det himmelske Jerusalem, den hellige Guds Stad, det er nu Staden paa Sions Bjerg. Og hvor ofte lejrer Taagerne sig ikke om Bjergets Top, saa Staden helt skjules for vort Blik. Eller er det os, som sænker Blikket mod Jorden, som tænkes af alle de mange Ting henede, saa vi rent glæmmer at se op til Staden paa Bjerg-tinden! Men derfor giver Gud os Dage, da Vejret er tændrende klart, og alle Taager drives bort, og vi ser Staden ligge skinnende solbelyst deroppe og vinke ad os. En saadan Dag er Alle Helgens Dag. Da løftes der op til den himmelske By, og Tanker dvæler hos alle dens salige Indbyggere, den Sky af Vidner, som omgiver os. Der er Matthæus, som skænkede os Bjergprædikenen, hvorfra Dagens Evangelium er taget; Tolderen er nu gaaet retfærdiggjort til sit Hjem. Der er Johannes; Ørnen er nu fløjet op til Herlighedens borgen, og den Discipel, han elskede, hviler igen ved sin Frelseres Bryst. Der er Peter; aldrig skal han mere forlade Forklarelsens Bjerg, endside forledes til at fornægte sin Herre. Der er Maria; ydmygt bøjer nu Guds Moder sig for Lammets som en Gang laa i hendes Skød, og intet Sværd skal mere gen-

nembore hendes salige Hjerte. Der er Paulus; nu erkender han ikke mere stykkevis, men skuer Ansigt til Ansigt og er hjemme hos Herren i den Bolig, som er bygget af Gud evig i Himlene, og har faaet Rerfærdighedens Krans af hans Haand. Der er Stefanus; her saarer ingen Stene ham mere, og Engleglansen forlader aldrig hans Aasyn. Raimundus Lullus, min Yndlingshelgen, hvis man maa have saadan nogle, beder endnu der for sine kære Muhammedanere. Lille Frans af Assisi, som fulgte saa nær i sin Frelseres Fodspor som næsten ingen andre, skal aldrig blive træt af sin Glæde over Paradisets Eng. Kære Ansgar staaer der og fryder sig over, at mellem de Tungemaal, som priser vor Gud, som sidder paa Tronen, og Lammets, er ogsaa det danske. Morten Luther, vor velsignede Kirkefader, er nu en Helgen. O, hvilket udsøgt fint Selskab! Og dog, min Broder og Søster, dog er det maaske ikke disse Store, du først spejder efter. Ikke blot synes du i din Beskedenhed, at du hører ikke til oppe ved Højbordet, men længere nede mellem de Uanselige; men imellem disse venter du ogsaa at finde det Ansigt, som faar dit Hjerte til at banke med den inderligste Længsel, hver Gang det kære Navn huskes. Mor og Far, Gud glæde jer i Paradiset! Lille Broder, Jesus bygge din Sjæl op i Naade! Det glæder du dig til, at en Haand skal lægge sig i din, og da ved du med det samme, at det er din lille Pige; den Dag, du redte en Barneseng til hendes lille sidste Støvdragt derude i de Dødes Have, da var dit Hjerte nær ved at bryde, og se nu, hvilken skøn Vækst hun har faaet i Solskinsglansen fra vor Herres Ansigt! Alle Helgens Dag, alle Helgens Dag, stor er denne Fest og saligt det Syn, den bringer! O, vi fulgte jer gerne! Vi kommer — men I maa vente paa os. Paa denne Dag føler vi os mere forbundne med jer end ellers; dybe Længsler bruser igennem Sjælen efter at være der, hvor I nu er, og helst fløj vi i Dag did op til den store Højskæde over alle Stjerner. Og nogle af os gyser lidt ved Tanken om den lange Vej, vi maaske endnu har tilbage — hvorfor den lange Omvej! Hvorfor tager han os ikke op til sig med det samme og gemmer os der! Og med Engstelse lyster det Spørgsmaal sig frem i Sjælen: Mon du nogen Sinde naar det? Hvad venter os endnu her? Hvor længe skal vi endnu prøves og fristes i denne trange, dybe Dal? De ved det, de, som nu er derhjemme, de nikker lidt og siger saa hemmelighedsfuldt: Vidste I bare, hvad vi nu ved! Saa vilde I ikke spørge saa utaalmodigt og sørgø saa begyndrede! Nu fortryder vi ikke et eneste møddigt Skridt, vor trætte Fod gik, ikke en eneste Smerte, vor Sjæl maatte lide, nu forstaaer vi det alt sammen! Før Maalet naas, maa Vejen gaas! Og det vil vi saa betænke og sige til hinanden paa denne Alle Helgens Dag til gensidig Opmuntring. Det store Maal, den hellige Guds Stad paa Bjergtet, har vinket os; men vort Evangelium fra Bjergprædikenen minder os om, at vi har ogsaa faaet en stor Mission henede, og derfor er vi her endnu. Den vil vi nu betragte.

I er Verdens Lys! siger Jesus til sine Disciple; en anden Gang har han sagt om sig selv: Jeg er Verdens Lys! Nu siger han det til dem, det vil da sige: Ligesom min Fader har sendt mig, saaledes sender jeg eder! Tænd jeres Lys hos mig, og gaa ud som mine Lysbærere og bliv Verdens Lys! Altsaa: eder, mine fattige Venner, betror jeg det dyrebareste, jeg har, — mit Værk, jeg lægger det i jeres Hænder, jeg stoler paa jer, I vil ikke ødelægge det eller lave om paa det eller beholde det for jer selv, ikke slukke Lyset eller sætte det under en Skap-

pe: har en Mester nogen Sinde vist sine Disciple større Tillid? Det er Verdensmissionen: fra den ganske Verden, af alle Folketammer og Tungemaal skulde den store hvide Allehelgenskare samles i Guds Stad; men saa maatte der ogsaa gaa en Verdensmission forud henede paa Jorden. I er Verdens Lys! Og de gik, saalangt og saalænge de kunde, til deres sidste Dag gik de ud med Frelsens Lys, til de lagde deres Liv ned og deres eget Livslys blev pustet ud. Men deres Opgave gik i Arv, Lyset gik videre fra Haand til Haand, fra Slægt til Slægt, og nu hedder det til Disciplene af det 20de Aarhundred: I ere Verdens Lys! Ogsaa til os paa de danske Sletter lyder det: I Danske, som uden eders Fortjeneste fik Frelsens Lys bragt til eder af Sankt Ansgar, det er ogsaa eders Pligt at lade det gaa videre; og det er netop eders Pligt, thi I er et lille Folk, hvem ingen vil mistænke for at holde Kanoner skjult bag eders Missionærer, og I er et lykkeligt Folk, som alene ved Guds Godhed blev skaa-net for Krigens forfærdelige Landdeplage; vis da eders Taknemmelighed ved at bringe Lyset videre ud til Folkene, som endnu sidder i Mørke, for at bedre Tiden kan oprinde, for at de gule Raacer, naar deres store Tid kommer i Historien, ikke skal komme som den gule Fare, som Tugtenes Ris over en frafalden Kristenhed, men som en Velsignelse, so men Hjælp, som Folk, der har stillet deres vældige, ubrugte Kræfter i Jesu Kristi Kærligheds Tjeneste! Gud velsigne vore Søstre og Brødre, som er rejst fra Danmark med Frelsens Lys til Kina og Indien, til Grønland og Østerland, Sudan og Arabien; Gud sende altid flere ægte Vidner ud og gøre os trofaste imod dem i vor Forbøn og Offervil-lighed!

Thi Verdensmissionen, den ydre Mission, afhænger af Kir-kens Stilling herhjemme i de gamle kristne Lande. Og naar det ogsaa hed: I ere Jordens Salt, da lad os tænke netop paa denne Kirkens Gerning i Kristenheden, vi kalder den indre Mission. Der er en skjult Kirkens Gerning ligesom Saltets, en bevarende Virkning, som Kirken igennem Aarhundreder øver i Folkelivet, saa det faar sit Præg, sin Smag deraf; og der er ingen af os, som kan takke Gud nok for og danne sig nogen rigtig Mening om, hvad det betyder for det danske Folk, for Sæd og Skik og Tankegang herhjemme, for Liv og Love i

vort Folk, at Jesu Kristi Kirke i alle de Aarhundreder har virket med sin skjulte Saltkraft i vort Fædreland; men der er mange iblandt os, som har alt for ringe Tanker derom, og som foragter det, de ikke ser og ved af. Og vel maa der ogsaa spørges: har Kirken gjort, hvad den skulde og kunde for Folket, og kendes den Saltkraft, som den burde kendes, i det sociale Liv, i det offentlige Liv, i det politiske Liv, i Dagspressen, i Forlystelseslivet, i Litteraturen og Kunsten, i Skoleundervisningen? Thi her møder vi Herrens grundalvorlige Ord: „Men dersom Saltet mister sin Kraft, hvormed skal det da saltes? Det duer ikke til andet end at kastes ud og nedtrædes af Menneskene!“ En Kirke, — som er Genstand for Folkets Foragt, og har gjort sig fortjent dertil, — det er en forfærdelig Tanke! En Kirke, som Folket træder under Fødder! Og her skal Folket vel vogte sig, at det ikke i frygtelig Uforstand og Utaknemmelighed og Blindhed, vildledt af blinde Fø-rere, gik hen og foragtede og traadte paa sin Kirke, glemmen-de ganske, hvad det skylder den! Men sandelig skal ogsaa Kirken vogte sig, at den ikke paa noget Punkt gør sig fortjent dertil og derfor behøves der altid, ved Siden af den skjulte Saltets Virkning, som Kirken øver i Folket, ogsaa en aabenlys, ætsende Saltets Virkning, behøves levede Mennesker, kristne Vidner, som ved deres Ord og endmere ved deres Liv og Færd vækker Tørst hos Folk, ligesom Saltet vækker Tørst, vækker Tørst efter at blive som de, kalder paa de dybeste Længsler i Sjælen, den ustillede Evigheds-tørst i Dybet af et Menneske, og svider i Syndens aabne Saar eller Samvittighedens skjulte Vunder, som Saltet svider. Se dette er den indre Missions store Arbejde, som det øves paa mangfoldige Maader, i vore Dage ogsaa gennem mange Slags Foreninger og Virksomheder: Magdalenesagen og det blaa Kors, det lille Søndagsblad, I faar ind ad eders Dør Aaret rundt, Søndagsskolerne, Hjem og Møder for de gamle, K. F. U. M. og K. F. U. K. Gud velsigne ogsaa alle disse Arbejder og gøre dem kære for Folket og værdige til Folkets Kærlighed, og lade ogsaa deres Forehavende lykkes, jeg tænker her særlig paa K. F. U. K., som endnu ikke har fuldført og indviet sit store, nye Hus, og ganske særlig paa K. F. U. M., som jo i denne Uge vil banke paa alle Landets Husdøre og bede om en

Dansk Almanak

Før første Gang udgiver „Danish Luth. Publ. House“ en Almanak. Læsestoffet samlet af Past. Kr. Anker er ypperligt og udgør en dejlig lille Julebog. Mange Artikler i Bogen er originale, skrevet af kendte Mænd.

Her er en lille Indholdsfortegnelse:

1. „Vi vandre i de voksnes Land“, af Mads Nielsen.
2. „Danske Dage“, af Sognepræst H. O. Frimodt-Møller, Kirkehelsing.
3. „Noget om Indre Missions Begyndelse og Udvikling i Sønderjylland“, af Pastor C. Matthiesen.
4. „Amerikas Opdagelse — Det ubekendte Land“, Digt af Chr. Richardt.
5. „Gamaliel“, af Sognepræst W. Johansen, Asaa.
6. „Paa Vagt“, af Pastor Poul Ø. Gade, Præst i Kirkens Korshær.
7. „En lille Juleengel“.
8. „Husfællerne.“
9. „Da Kongen smilte“.
10. „Hvad han duede til“.
11. „Julegæsten“.
12. „Broderen, som ikke havde Lykken med sig“.

Begge Tekstrækker til Søn- og Helligdage er angivet for hver Uge. Desuden findes der Billeder af vore Børnehjem, Skolen og Forlagshuset samt Sanatoriet i Brush, Colo.

Almanakken burde ind i ethvert dansk Hjem. Bestil den nu, saa vi kan faa den ekspederet forinden der bliver alt for travlt henad imod Jul.

Prisen er 50 cents. Tages mindst 5 Eksemplarer giver vi Rabat.

DAN. LUTH. PUBL. HOUSE,
Blair, Nebr.